

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Fakulta sociálních věd Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (Posudek oponenta)

Práci předložila studentka: Veronika Jiříčková

Název práce: Mezinárodní trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii a Ante Gotovina

Oponoval (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci v rámci instituce):

PhDr. Jan Šindelář (IMS FSV UK)

1. OBSAH A CÍL PRÁCE

Bakalářská práce Veroniky Jiříčkové se zaměřuje na Mezinárodní trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii (ICTY) a spolupráci Chorvatska s ním. V rámci této práce je pak následně analyzován soudní proces generála Ante Gotoviny, který byl po celou dobu spolupráce Chorvatska s ICTY klíčovým. Cílem práce je zjistit přístup jednotlivých chorvatských vlád v časovém období 1995 až 2005 k soudnímu tribunálu a následně význam soudního procesu s generálem Gotovinou. Konečný verdikt v případě Ante Gotoviny silně ovlivnil nahlížení na pozici trestního tribunálu ale i vývoj poválečného usmíření na území států bývalé Jugoslávie.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ

Velice mne potěšilo, že si Veronika Jiříčková vybrala téma, které je v současné době přeneseno do pozadí. Zatímco se donedávna neustále hovořilo o přístupu Srbska vůči ICTY, přístup Chorvatska vůči této instituci upadl poněkud v zapomnění. Toto téma je o to důležitější, vezmeme-li v potaz, že Chorvatsko se stalo členem Evropské unie a její vypořádání s minulostí není stále zdaleka ukončené (viz současné události). V úvodu své práce si Jiříčková jasně definuje strukturu své práce, kterou ve svém textu následně dodržuje, s jasnou návazností na jednotlivé kapitoly. Tím, že v úvodních kapitolách popisuje vnímání rozpadu Jugoslávské federace ze strany Chorvatska a následně i strukturu fungování trestního tribunálu, se lze snadno orientovat při rozboru přístupu jednotlivých chorvatských vlád ke spolupráci s ICTY a následně i významu procesu s Gotovinou. Práce je tím logicky strukturovaná a autorce se tím daří odpovědět na svou stanovenou otázku. Téma, časové souvislosti i využití primárních zdrojů jsou jasně vymezeny a zdůvodněny. Autorka velmi dobře pracuje s prameny i cizojazyčnou literaturou, kterou v úvodu jasně definuje a vymezuje. Je chvályhodné, že ve velkém rozsahu pracuje s primárními zdroji, což je pro tento typ práce elementární.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ

Formální a jazykové zpracování hodnotím za velice zdařilé a nemám k němu žádné výtky. Jazykový projev autorky je na vysoké úrovni. Citace a odkazování na literaturu drží konzistentnost, je přehledné a splňuje veškeré formální náležitosti. V úvodní kapitole autorka definuje použití názvosloví, které je v českém prostředí stále neustálené a velice komplikované. V textu jsou tak odborné pojmy čitelně definované.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE

Podoba a vývoj spolupráce Chorvatska s ICTY jsou často přehlíženy a z toho pohledu shledávám práci Veroniky Jiříčkové za skutečně tvůrčí a originální. Autorka se zároveň zabývá soudním procesem s Ante Gotovinou, což je téma stále aktuální a v našem prostředí nedostatečně analyzované. V tomto shledávám veliké plus celé práce. Jiříčková velice trefně vystihuje zásadní aspekt, který ovlivňoval po celou dobu vztah mezi Chorvatskem a trestním tribunálem. Jedná se o odlišný přístup mezi těmito dvěma aktéry ve vnímání celé války. Chorvatsko vnímalo ozbrojený konflikt za *vlasteneckou válku*, zatímco ICTY hodnotilo závažné porušení humanitárního práva na území celé bývalé Jugoslávie. To vnímám jako klíčové shrnutí celé problematiky. Zároveň autorka dokázala odlišit a vymezit dvě role, které ICTY po celou dobu hrálo, popř. stále hraje. Jedná se o právní aspekt, tedy odsouzení za zločiny spáchané v ozbrojeném konfliktu, ale zároveň i politický, jelikož spolupráce s ICTY byla použita jako nástroj demokratizace i europeizace.

Práce splnila své vytyčené cíle. Popsala strukturu fungování ICTY a následně poukázala na jeho funkčnost v případě Chorvatska. Je evidentní, že je autorka velice důkladně seznámena s celým tématem a je schopna na něj nahlížet interdisciplinárně. Nejasně mi pouze působí poslední podkapitola, která mi přijde neúplná, resp. velice obecná.

Pozastavil bych se u několika bodů, které neovlivňují přímou linii studie, nicméně je třeba je zmínit. V úvodní kapitole Jiříčková stručně popisuje ozbrojený konflikt na území Chorvatska, který dělí do dvou rovin – tzv. *vlastenecká válka* a následné získávání kontroly nad svým územím. Je třeba nezapomenout i na rovinu třetí, kdy se Chorvatsko aktivně a veřejně podílelo na konfliktu Bosně i Hercegovině. Zatímco je v textu několikrát zmíněno, že došlo k obvinění bosenských Chorvatů, není dále vysvětleno, proč se právě hovoří o nich (vyjma zmínky na str. 24). Tuto skutečnost uvádím z toho důvodu, že právě účast Chorvatska v bosenském konfliktu a válečné zločiny způsobené jejich vojáky bylo předmětem následného šetření ICTY, stejně jako v případě Svazové republiky Jugoslávie. Dále bych dodal, že kromě již jmenovaných faktorů, které vedly k brždění spolupráce s ICTY z chorvatské strany - uzurpování moci Tudjmana jeho kamarily a následně i jeho strany – byla naprostá kriminalizace chorvatského státu. Tedy spolupráce s ICTY zcela ohrožovalo zájmy (ale i morální ospravedlnění) vládnoucí „elity“.

Historické úvody, natož v případě rozpadu Jugoslávie, jsou vždy nevděčné a dosti náročné. Pouze bych upozornil na obecné vnímání postavení Srbů v Chorvatsku před a během konfliktu. Na straně 7 autorka píše, že Republika srbská Krajina vykazovala znaky samostatného státu. To je velice obecně řečeno a může být zavádějící. Jednalo se o loutkový stát, který byl politicky, vojensky i finančně řízen Svazovou republikou Jugoslávie, resp. Srbskem. Jakmile tato podpora ustala, došlo i k postupné likvidaci tohoto území. O postavení Srbů v Chorvatsku zajímavě referuje antropoložka a politička Nina Caspersen ve své knize *Contested Nationalism*, kde uvádí, že vztah Srbů k Chorvatské nezávislosti nebyl tak jednoznačný, jak se na první pohled může zdát.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

1. Jaký měl tedy dopad odvolací verdikt v procesu ICTY na postavené ICTY ze strany zemí bývalé Jugoslávie?

2. Jak se chorvatský stát stavil k soudním procesům s bosenskými Chorvaty? Čím byly významné procesy, které jste sama zmínila ve své práci?

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

I přes výše uvedené výtky práci hodnotím na základě toho, že splnila své stanovené cíle, důkladně popsala a vysvětlila stěžejní body vytyčené problematiky.

Bakalářskou práci Veroniky Jiříčkové doporučuji k obhajobě, navrhuji hodnotit ji jako výbornou.

Datum: 29.8.2013

Podpis: Jan Šindelář